

A Győri Ítéltábla a dr. Szőke Tibor ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Takács Zoltán ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **szerződés semmiségének megállapítása** iránti perében a Győri Törvényszék 2013. július 3. napján kelt P.20.283/2013/14. sorszám alatti ítélete ellen az alperes részéről 15. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatva megállapítja, hogy **néhai "A"** és az alperes között a 2008.augusztus 25-én kelt szerződéssel kiegészített és módosított 2008.április 22-én létrejött „Eltartási-gondozási szerződés”-nek nevezett megállapodás öröklési szerződésre vonatkozó 7.pontja érvénytelen. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasítja.

Mellőzi az eredeti állapot helyreállítására, a ... Megyei Kormányhivatal Városi Járási Hivatal Járási Földhivatalának megkeresésére, továbbá a felperesnek az alperes részére 15 napon belül fizetendő 600.000 (hatszázezer) forint megfizetésére, valamint annak megállapítására vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezést, hogy a **városi**hrsz. alatt felvett **Város** ... szám alatti ingatlan ½ része **néhai "A"** hagyatékához tartozik.

Az alperes által a felperesnek 15 napon belül fizetendő elsőfokú perköltség 1.142.000 (egymillió-egyszáznegyvenkettőezer) forintra leszállítja.

Ezt meghaladóan az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles az alperes 15 napon belül megfizetni a felperes részére 250.000 (kettőszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Köteles az alperes az állam részére az illetékügyben eljáró adóhatóság felhívásában írt időben és módon megfizetni 1.847.360 (egymillió-nyolcszáznegyvenhétezer-háromszázhatvan) forint, míg a felperes ugyanilyen módon 240.000 (kettőszáznegyvenezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes többszörösen módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy **"A"** és az alperes között 2008. április 22. napján létrejött eltartási-gondozási szerződés és a 2008. 08 hó 25-én kelt „Eltartási-gondozási szerződést kiegészítő és módosító okirat” semmis, mivel a néhai a szerződések megkötésének időpontjában cselekvőképtelen volt.

Hangsúlyozta, hogy a 2008. 08 hó 25-én kelt „eltartási-gondozási szerződés kiegészítés módosító okirat” nem új szerződés, hanem egy módosítás, amely jogszabályba ütközik, tehát semmis.

Ugyanakkor hivatkozott arra, hogy a 2008. április hó 22-én létrejött szerződés, illetve annak 7. pontjában foglaltak miatt az öröklési szerződés szabályait kell alkalmazni, mert halál esetére szóló rendelkezést - örökös nevezést - tartalmaz eltartás fejében. Az öröklési szerződésre pedig a végrendekezés szabályai vonatkoznak, és ezen rendelkezésnek a szerződés alakilag nem felel meg. A szerződés nem tartalma sorszámozást és tanúk sincsenek. Ugyanakkor a szerződés tartalmi okok miatt is érvénytelen.

A semmiség jogkövetkezményeként felperes kérte az eredeti állapot helyreállítását és annak kimondását, hogy "A" törvényes örököse a felperes (P.20.283/2013/4. számú végleges kereset).

Az alperes ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte.

Álláspontja szerint a perben támadott szerződés megfelel a Ptk. 586. § (1) bekezdése szerinti tartási szerződés fogalmi elemeinek, hiszen az alperes a néhait ellenszolgáltatás fejében tartotta.

Az alperes a tartási és gondozási szerződés vonatkozásában hivatkozott a Ptk. 17. § (3) bekezdésére is, amely szerint cselekvőképtelenség miatt nem lehet semmisnek tekinteni a gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen nagykorú személy nyilatkozatát, ha tartalmából és a körülményeiből arra lehet következtetni, hogy a jognyilatkozat a fél cselekvőképessége esetében is indokolt lett volna.

Hangsúlyozta, hogy a tartási szerződés megkötése azért volt indokolt, mert a néhai önmagából gondoskodni már nem tudott.

A vitatott szerződés 7. pontjának 2. fordulata szerinti feltételhez kötöttség még nem teszi a szerződéses rendelkezést végintézkedési jellegűvé, ezért a felek közötti jogviszony nem válik speciális jellegűvé a tartási szerződéshez képest, és nem indukálja egyéb alaki kellékek rögzítését sem.

Álláspontja szerint a cselekvőképesség hiánya miatt érvénytelenség kiküszöbölésre került a módosító okirat által. Így legfeljebb relatív semmiségről lehet beszélni, amelyre kizárólag annak érdekében lehet hivatkozni, akinek a cselekvőképessége hiányzott vagy korlátozott.

Az esetben, ha a bíróság az álláspontját nem osztja, úgy kérte a szerződésben foglalt érték szerint a tartás elszámolását.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében megállapította, hogy "A" és az alperes között 2008. április 22-én létrejött - eltartási-gondozási szerződés - és ezen szerződés 2008. augusztus 25-ei kiegészítése és módosítása érvénytelen.

Megkereste az eredeti állapot helyreállítása érdekében a ... Megyei Kormányhivatal Városi Járási Hivatal Járási Földhivatalát, hogy a városi hrsz. alatt felvett Város szám alatti ingatlan 1/2-ed részében alperes tulajdonjogát törölje. Egyben kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek az eredeti állapot helyreállítása körében 600.000 forintot.

Megállapította a bíróság, hogy a városi ... hrsz. alatt felvett **Város** szám alatti ingatlan ½-ed része néhai "A" hagyatékához tartozik, továbbá néhai "A" törvényes örököse - a perrel érintett követelés tekintetében - a felperes.

Kötelezte a bíróság az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 1.337.000 Ft perköltséget.

Ítéletének tényállása szerint 2008. április 22. napján "A" és az alperes között „Eltartási-gondozási szerződés” megnevezésű okirat jött létre. A szerződés szerint az alperes városi belterületi ... hrsz. alatt felvett, a **Város** ... szám alatt lévő ½-ed ingatlanrész tartás és gondozás fejében az alperes tulajdonába kerül. Ezzel egyidejűleg tartási jog került bejegyzésre "A" javára. A tartás és gondozás értékét a szerződő felek havi 25.000 forintban állapították meg.

A szerződés 7. pontja szerint „szerződő felek megállapítják, hogy jelen tartás és gondozás fejében alperes tulajdonába került eltartott ½-ed tulajdonát képező Város, belterület ... hrsz-ú ingatlanrész, valamint a tartás és gondozás fejében eltartott valamennyi, a halál időpontjában fellelhető vagyontárgya, ingósága (beleértve a betét állományt, értékpapírt stb.), és értéke.”. A szerződés 2008. április 25-én benyújtásra került a földhivatalba és a változásokat a földhivatal 2008. április 28. napján átjegyezte.

Időközben a Városi Gyámhivatal a Győri Városi Bíróság előtt "A" gondnokság alá helyezése iránt pert indított. A perben készült igazságügyi pszichiáter szakértői vélemény szerint "A" pszichés állapota, szellemi fogyatkozása miatt ügyei viteléhez szükséges belátási képessége teljes mértékben és véglegesen hiányzik. A Győri Városi Bíróság 2008. június 14. napján jogerőre emelkedett P.20.997/2008/9. számú ítéletével "A"-t cselekvőképességet kizáró gondosság alá helyezte.

2008. júniusában alperes érdeklődésére a gyámhivatal tájékoztatta az alperest, hogy a 2008. április 22-én megkötött szerződés érvénytelen a szakvéleményre figyelemmel. Ezért új eltartási szerződést kell kötni.

Ezt követően a Városi Gyámhivatal 2008. június 24-én kelt határozatával "A" részére "B"-t rendelte ki gondnokul.

2008. augusztus 25-én "A" és az alperes között „Eltartási-gondozási szerződést kiegészítés módosító okirat” jött létre "C" ügyvéd ellenjegyzésével. Ebben rögzítették, hogy "A" cselekvőképességet kizáró gondnokság alatt álló személy, akinek teljes körű képviselőt "B" hivatásos gondnok látja el. Továbbra is fenntartották a 2008. április 22-ei eltartási és gondozási szerződést, tudomásul véve, hogy a gyámhivatal jóváhagyásával válik hatályossá. A szerződést "A" helyett "B", valamint az alperes írta alá.

A gyámhivatal 2008. szeptember 1. napján jegyzőkönyvet vett fel, amelyben meghallgatta "A"-t, a kirendelt gondnokot és az alperest. "A" megerősítette, hogy a szerződésről és annak módosításáról tudomása van, az érdekében áll, az abban foglaltakkal egyetért. Erre figyelemmel a szerződést a Városi Gyámhivatal számú jogerős határozatával 2008. szeptember 18-án jóváhagyta. Az alperes tartási és gondozási kötelezettségének eleget tett. "A" 2010. április 19-én elhunyt. Hagyatékát "D" közjegyző 21015/Ü/904/2010/11. számú végzésével ideiglenes hatállyal a szerződéses öröklés jogcímén az alperesnek adta át.

"A" törvényes örökösei felperes és "E" voltak. Törvényes örökösök a megyei bíróság előtt P.21.108/2010. szám alatt keresetet indítottak az eltartási-gondozási szerződés semmiségének megállapítására. Erre figyelemmel a közjegyző az eljárást a per jogerős befejezéséig függőben tartotta. A perben "E" 2012., január 2-án elhunyt, ezért a bíróság a 29. sorszámú végzésével az eljárás félbeszakadását állapította meg, majd miután a II.r felperes igazolta, hogy ő "E" I.r felperes örököse és a pert jogutódként folytatni kívánja, a bíróság a jogutódlást a 39. sorszámú jogerős végzésében megállapította.

Az elsőfokú bíróság érdemben a felperes keresetét alaposnak ítélte.

Megállapította, hogy néhai "A" a 2008. április 22-én aláírt eltartási-gondozási szerződés megkötésekor már olyan állapotban volt, hogy ügyei viteléhez szükséges belátási képessége tartósan, teljes mértékben hiányzott. Ezt egyértelműen alátámasztja az alperes által sem vitatott igazságügyi pszichiáter szakvélemény (P.21.181/2010/24.).

Meghivatkozta a Ptk. 17. § (1), (2) és (3) bekezdésében foglaltakat. Álláspontja szerint a semmiség a teljes szerződést érinti azzal, hogy az okirat 7. pontjában szereplő, halál esetére vonatkozó rendelkezés - alaki hiba miatt - ettől függetlenül érvénytelen lenne. (Az említett pont tartalma szerint öröklési szerződés lehetne, de hiányoznak a Ptk. 656. §-a szerinti feltételek).

A semmis szerződést utólag sem tette érvényessé néhai "A" és az alperes között létrejött módosító kiegészítő 2008. augusztus 25-ei újabb okirat.

A Ptk. 237. §-a szerint a szerződés semmisége folytán helyre kell állapítani az eredeti állapotot. Így a szerződéssel vitatott ingatlanra (városi ... hrsz-ú 1/2-ed része) az alperes javára bejegyzett tulajdonjogot törölni kell. Ez az ingatlanról is az örökhagyó hagyatékához tartozik, annak átadására az örökös részére a közjegyzői eljárásban van lehetőség.

A felperes ezzel egyidejűleg köteles az alperes által nyújtott tartás értékét megfizetni. Ennek időtartama 2008. április 22-től 2010. április 19. napjáig, 24 hónapra havi 25.000 forinttal számolva 600.000 forint.

Rögzítette, hogy a szerződés semmisége következtében az alperes örökössé nevezése is érvénytelen. Ezért állapította meg a bíróság, hogy a perrel érintett követelés vonatkozásában a felperes a törvényes örökös.

A perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében rendelkezett.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes fellebbezést nyújtott be, melyben elsődlegesen kérte annak megváltoztatását és a 2008. augusztus 25. napján kötött eltartás-gondozási szerződést kiegészítő okirat érvénytelensége megállapítására, továbbá a városi hrsz. alatt felvett ingatlan 1/2-ed részére vonatkozó tulajdonjoga törlésére vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezések mellőzését.

Másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a Győri Törvényszék új eljárás lefolytatására történő utasítását kérte.

Fellebbezésének indokolása szerint az elsőfokú bíróság megalapozatlanul jutott arra az álláspontra, hogy a 2008. április 22. napján kötött eltartási szerződés semmisége maga után vonja a kiegészítő okirat érvénytelenségét is.

A néhaival 2008. április 22. napján eltartás-gondozási szerződést kötött, amely következtében - tartás fejében - a **városi** hrsz-ú ingatlan 1/2-ed része a tulajdonába került.

Időközben a Győri Városi Bíróság P.20.997/2008/9. számú ítéletével a néhait, cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezte. A gyámhatóság arról tájékoztatta, hogy új eltartási szerződést kell kötni.

A fentiekre figyelemmel 2008. augusztus 25-én újabb „Eltartási-gondozási szerződést kiegészítő módosító okirat„ elnevezésű szerződést kötött **"A"**val, amelyet **"A"** helyett annak hivatásos gondnoka **"B"** írta alá, és az okiratot a gyámhatóság is jóváhagyta.

Vitatta az elsőfokú ítélet azon megállapítását, hogy **"A"** 2008. április 22. napján már olyan állapotban volt, hogy ügyei viteléhez szükséges belátási képessége tartósan s teljes mértékben hiányzott volna.

A beszerzett szakértői szakvélemény csak - bizonyossággal határos valószínűséggel állapította meg **"A"** cselekvőképtelenségét.

Hangsúlyozta, hogy a cselekvőképesség hiányát bizonyítani és nem valószínűsíteni kell. Nem került tisztázására, hogy a szakértő mit ért ezen kifejezés alatt.

Ugyanakkor hivatkozott a Ptk. 17. § (3) bekezdésére, amely szerint cselekvőképtelenség miatt nem lehet semmisnek tekinteni a gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen nagykorú személy jognyilatkozatát, ha tartalmából és körülményeiből arra lehet következtetni, hogy a jognyilatkozat a fél cselekvőképessége esetében is indokolt lett volna.

Ekörben hivatkozott arra, hogy 2008. szeptember 1. napján a gyámhivatal jegyzőkönyvet vett fel és az abban foglaltak alapján tényként állapítható meg, **"A"** megerősítette, hogy a szerződésről és annak módosításáról tudomása van, az érdekében áll, és az abban foglaltakkal egyetért. A gyámhatóság csak ezt követően hagyta jóvá a szerződést.

Így álláspontja szerint **"A"** a tartási szerződést a cselekvőképessége esetében is megkötötte volna.

Az is tényként állapítható meg, hogy **"A"** tarásra, gondozásra szorult, mivel egyik rokona - felpereseket is beleértve - sem gondoskodott róla, a tartási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett.

Hangsúlyozta helytelen a törvényszék azon álláspontja, hogy a kiegészítő okirat semmisége osztja az alapszerződés érvénytelenségének jog sorsát. Ekörben hivatkozott a Ptk. 16. § (1) bekezdés a.) és c.) pontjában foglaltakra.

A módosító-kiegészítő okirat elnevezésű szerződés önmagában érvényes szerződés, amely a cselekvőképtelenségre tekintettel a szükséges jogszabályi követelményekkel rendelkezik.

A 2008. augusztus 25. napján kötött szerződés - annak elnevezésétől függetlenül - megfelel a Ptk. 16. § (1) bekezdés a.) és c.) pontjaiban foglaltaknak, az nem érvénytelen.

A felperes fellebbezési észrevételében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet helyes és megalapozott. A 2008. április hó 22-án aláírt szerződés a földhivatalba benyújtásra került, a tulajdonváltás megtörtént, a szerződés teljesedésbe ment. Ezt bizonyítják a 2008. augusztus hó 25-én kelt kiegészítő és módosító okirat 1. pontjában foglaltak. Hangsúlyozta, hogy ezen módosító okirat azon kitétele „a ... Közzeti Földhivatalnál az eljárás még nem fejeződött be” nyilvánvalóan nem fedi a valóságot, hiszen a tulajdonváltás bejegyzésétől négy hónap telt el.

A 2008. augusztus hó 25. napján megszületett kiegészítő és módosító okirat nem új szerződés, hanem az első szerződés módosítása. Újat nem is írhattak, mert el kell hallgatni, hogy már nem "A" a tulajdonos, hanem az alperes.

2008. szeptember hó 15-én született meg a gyámhivatalai határozat, amelyben az szerepel, hogy az eltartó alperes válik tulajdonossá, holott ez régen megtörtént, már az első - semmis - szerződést követően. Így a gyámhivatal félrevezetésére került sor.

Megalapozatlan az alperes azon fellebbezési érvelése, hogy a módosító-kiegészítő okirat elnevezésű szerződés önmagában érvényes szerződés, amely a cselekvőképtelenségre tekintettel a szükséges követelményekkel rendelkezik.

Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint - részben - alapos.

Az ítélet tábla a fellebbezésben felhozott érvekre figyelemmel elsődlegesen azt vizsgálta, hogy néhai "A" és az alperes között 2008. április 22. napján létrejött „Eltartási-gondozási szerződés” és ezen szerződés 2008. augusztus 25-ei kiegészítése és módosítása megnevezésű okirat két önálló okiratnak vagy egy okiratnak minősül-e.

A felperes módosított keresetében (4-es irat) mindkét okirat érvénytelenségének a megállapítását kérte, arra hivatkozással, hogy a két okirat egy szerződésnek minősül.

A fentiekén túlmenően a felperes módosított keresetében arra is hivatkozott, hogy a 2008. április 22-én létrejött szerződés 7. pontjának 2. része öröklési szerződés, ezért erre az öröklési szerződés szabályait kell alkalmazni, tehát ezen okból is érvénytelen a 2008. 04. hó 22-ei szerződés, mivel sem az alaki, sem a tartalmi követelményeknek nem felel meg.

Ugyanakkor az alperes álláspontja szerint a két szerződés önálló okiratnak minősül. A 2008. augusztus 25-ei szerződést pedig "A" helyett, annak kirendelt gondnoka "B" hivatásos gondnok írta alá, és a szerződés a gyámhivatal részéről jóváhagyásra került, így az önmagában is érvényes.

Hivatkozott a Ptk. 17. § (3) bekezdésében foglaltakra is mindkét szerződés vonatkozásában.

Az ítéltábla a Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdésében, valamint a 207.§./1/ bekezdésében foglaltak szem előtt tartásával vizsgálta a 2008. április hó 22. napján kelt „Eltartási-gondozási szerződés” megnevezésű és a 2008. augusztus 25. napján kelt „Eltartási-gondozási szerződést kiegészítő és módosító okirat” megnevezésű okirat tartalmát. Arra az álláspontra helyezkedett, hogy a két okirat nem két önálló szerződés, hiszen a 2008. augusztus hó 25. napján kelt kiegészítő és módosító okirat az eredeti szerződés szerinti jogok és kötelezettségek tekintetében új, módosító rendelkezést nem tartalmaz, csupán a szerződéses megállapodás tárgyát nem érintő egyéb megállapításokat tartalmaz.

Ezen utóbbi okirat 5. pontja egyértelműen visszautal a korábbi szerződéses kötelekre: „továbbra is fenntartják a 2008. április 22. napján kötött eltartási-gondozási szerződést, annak tartalmában, tehát a jogok és kötelezettségek tekintetében”.

A fentiek alapján az ítéltábla a két okiratot egységesen értékelte egy okiratként fogadta el és a perbeli jogvitát ebből kiindulva bírálta el.

Megállapította ugyanakkor, hogy az egységesen kezelendő és értelmezendő okirat két fajta szerződéses megállapodást tartalmaz.

A 3/ és a 7/pont első fordulata és 8/pontja tartási szerződéses megállapodást, míg a 7/pont második fordulata - a 8/pont szerinti tartás és gondozás fejében - halál esetére szóló örökös nevezést tartalmaz, mely a Ptk.655.§./1/ bekezdése szerinti öröklési szerződéses megállapodásnak felel meg.

Az öröklési szerződésnek az eltartó oldaláról egyetlen szükségszerű tartalma az örökhagyó tartására vállalt kötelezettség, míg az örökhagyó részéről az örökös nevezés.

Ugyanakkor az örökhagyó nincs elzárva attól, hogy az örökös részére le nem kötött vagyontárgyról egyéb, a polgári jog körébe tartozó egyéb rendelkezést tegyen.

Az adott ügyben a tartási szerződéses megállapodás a Város belterület ... hrsz. alatti ingatlan ½ tulajdoni hányadát érintette, míg az öröklési szerződéses megállapodás a néhai halála időpontjában ezen kívül fellelhető vagyontárgyait, ingóságait érintette.

A meghivatkozott Ptk. 655. § (1) bekezdése kimondja, öröklési szerződéssel az örökhagyó arra kötelezi magát, hogy a vele szerződő felet tartás vagy életjáradék fejében örökösévé tegye.

A Ptk. 656. §-a szerint az öröklési szerződés érvényességére az írásbeli végrendeletre vonatkozó rendelkezéseket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy korlátozottan cselekvőképes személy öröklési szerződésének érvényességéhez a törvényes képviselő hozzájárulása és a gyámhatóság jóváhagyása is szükséges, továbbá, hogy a szerződésre akkor is a más által írt végrendelet alakiságai az irányadók, ha valamelyik fél saját kézírásával készült.

A Ptk. 629. § (1) bekezdés b.) pontja értelmében az írásbeli magánvégrendelet érvényes, ha annak végrendeleti minősége, keltének helye és ideje magából az okiratból kitűnik, továbbá ha a végrendelező azt két tanú együttes jelenlétében aláírja, vagy ha azt már aláírta, az aláírását két tanú előtt a magáénak ismeri el, és a végrendeletet mindkét esetben a tanúk is - e minőségük feltüntetésével - aláírják.

A (2) bekezdés értelmében több különálló lapból álló írásbeli magánvégrendelet csak akkor érvényes, ha minden lapját ellátták folyamatos sorszámozással, továbbá a végrendelkező és - ha a végrendelet térvényességéhez tanúk alkalmazása szükséges - mindkét tanú aláírásával. A fentebb részletesen meghivatkozott jogszabályi előírásoknak és szigorú alaki feltételeknek az öröklési szerződés nem felel meg. Erre helyesen utalt az elsőfokú bíróság.

Ugyanakkor érvénytelen az öröklési szerződés a néhai végrendelkezési képességének hiánya miatt is. A szerződés megkötésének időpontjában hatályban volt, Ptk.17.§./1/ bekezdése kimondja, gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen az, aki olyan állapotban van, hogy ügyei viteléhez szükséges belátási képessége - tartósan vagy jognyilatkozata megtételekor átmenetileg - teljesen hiányzik.

A (2) bekezdés értelmében pedig a gondnokság alá helyezés nélkül cselekvőképtelen személy nyilatkozata - a (3) bekezdésben foglalt kivétellel - semmis.

Nem alapos az alperesnek a néhai cselekvőképtelen állapotát vitató fellebbezési érvelése.

Az elsőfokú eljárás adatai alapján teljes bizonyossággal megállapítható, hogy a 2008. április 22-ei okirat aláírásakor, azaz a jognyilatkozat megtételekor a néhai már olyan állapotban volt, hogy az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége tartósan, teljes mértékben hiányzott. Ezt egyértelműen alátámasztotta a P.21.181/2010. számú perben 24. sorszám alatt beszerzett igazságügyi pszichiáter szakértői szakvélemény. A szakértői vélemény azon kitétele, mely szerint „bizonyossággal határos valószínűséggel” állapítható meg "A" cselekvőképtelensége a szakvéleményt nem rontja le, hiszen a szakvélemény elfogadásához, megalapozottsághoz 100%-os bizonyosságra a bírói gyakorlat szerint nincs szükség.

A Ptk. 17. § (3) bekezdése szerint gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen nagykorú személy jognyilatkozatát - a végintézkedések kivételével - cselekvőképtelenség miatt nem lehet semmisnek tekinteni, ha tartalmából és körülményeiből arra lehet következtetni, hogy a jognyilatkozat a fél cselekvőképessége esetében is indokolt lett volna.

A végrendeletnek a végrendelkezési képesség hiánya okából való érvénytelensége a Ptk.656.§. utaló szabálya folytán irányadó az öröklési szerződésre is. Cselekvőképtelen személy tehát nem köthet öröklési szerződést és nevében törvényes képviselője sem járhat el. Ekként a 2008.augusztus 25-én kelten „módosított és kiegészített” 2008.április 22-én létrejött megállapodás az öröklési szerződésre vonatkozó részében érvénytelen.

Ugyanakkor az ítéltábla osztotta az alperesi fellebbezésnek az eltartási szerződés tekintetében a Ptk. 17. § (3) bekezdésére történő hivatkozását, melyre már az elsőfokú eljárásban előterjesztett ellenkérelmében is hivatkozott (P.21.181/2010/10.) de ezt a védekezést az elsőfokú bíróság nem vizsgálta.

A fentebb meghivatkozott Ptk. 17. § (3) bekezdése értelmében gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen nagykorú személy jognyilatkozatát - a végintézkedés kivételével - cselekvőképtelenség miatt nem lehet semmisnek tekinteni, ha

a tartalmából és körülményeiből arra lehet következtetni, hogy a jognyilatkozat a fél cselekvőképessége esetén is indokolt lett volna.

Az elsőfokú eljárás adatai - "F", "G" tanúvallomása (P.21.181/2010/17.számú jegyzőkönyv) a perben feltárt orvosi adatok alapján tényként állapítható meg, hogy néhai "A" tartásra, gondozásra szorult, róla rokonai nem gondoskodtak.

A gyámhivatal 2008. szeptember 1. napján felvett jegyzőkönyvéből is az állapítható meg, hogy "A"-nak szüksége volt a tartási szerződésre és azzal egyetértett. A felperes által sem vitatottan az alperes a tartási kötelezettségének pedig eleget tett.

A bírói gyakorlat egységes tekintetben, csak az adott helyzetben és adott körülmények között lehet elbírálni azt: a cselekvőképtelen személy jognyilatkozata a cselekvőképessége esetén is indokolt lett volna. Az adott jognyilatkozat tartalmának és körülményeinek mérlegelésével lehet következtetést levonni arra vonatkozóan, hogy a gondnokság alá helyezés nélküli cselekvőképtelen személy, e jognyilatkozatát cselekvőképes állapotban is indokoltan megtette volna. (BH.2010/90.)

A fentebb részletezett indokok alapján az ítéletábra arra az álláspontra helyezkedett, hogy a néhai tartási szerződés kötésére irányuló jognyilatkozata indokolt volt, hiszen szüksége volt a tartásra, önmagáról gondoskodni képtelen volt.

Mindezen indokok alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a fentebbi kiegészített indokolással a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása kihatással volt az elsőfokú bíróság által megállapított elsőfokú perköltség összegére is, ennek mértékét az ítéletábra a Pp. 81. § (1) bekezdése értelmében - pervesztesség-pernyertesség arányának megfelelően - leszállította.

Az ítéletábra a másodfokú perköltségről a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint rendelkezett. A peres eljárásban az alperes illetékfeljegyzési jogban részesült, így a le nem rótt fellebbezési illetéket a Pp. 81. § (1) bekezdése és az Itv. 59. § (1) bekezdése szerint a túlnyomórészt pervesztes alperes köteles megfizetni, míg a fennmaradó illetéket a fentebb meghivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján a kisebb részben pervesztes felperes.

Győr, 2014.évi március hó 20. napján

Dr.Ábrahám Éva sk.
a tanács elnöke

Dr.Vass Mária sk.
előadó bíró

Dr.Sarmon Hedvig sk.
bíró